

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judcători – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu, de avocații Canțer Serghei, Bulbuc Boris în numele inculpatului Cojocari Fiodor și de partea vătămată Alexei Liuba, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2014, în cauza penală în privința lui

Cojocari Fiodor Andrei,

născut la 27 aprilie 1966, originar din r-nul Călărași, s. Țibirica, domiciliat în mun. Chișinău, or. Sîngera, str. V. Lupu 12.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 10 septembrie 2012 - pînă la 09 decembrie 2013 (instanța de fond);*
- 2. de la 06 februarie 2014 - pînă la 24 februarie 2014 (instanța de apel);*
- 3. de la 20 mai 2014 - pînă la 18 iunie 2014 (instanța de recurs ordinar).*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Grigoriopol din 09 decembrie 2013, Cojocari Fiodor a fost condamnat în baza art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, la 3 ani închisoare, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Cojocari Fiodor la 15 iunie 2011, aproximativ la ora 13⁰⁰, fiind la volanul maxi-taxiului pe ruta nr. 136, de modelul „Mercedes 312 D”, cu n/î CVY 717 și deplasându-se în mun. Chișinău, pe str. Testimițeanu din direcția str. Corolenco spre Gara de

Sud, în regiunea Spitalului Republican, în microbuz s-a urcat pasagerul de vîrstă înaintată Liuba Alexei, a.n.1942. În continuare, Cojocari F. nerespectînd prevederile art. 39 alin.1) din Regulamentul Circulației Rutiere, conform căroră, „înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic”, totodată și art. 45 alin.1) al RCR, potrivit căreia, „Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținînd permanent seama de următorii factori: b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră” și în timp ce se deplasa, nu a manifestat prudență sporită, nu s-a asigurat că pasagera de vîrstă înaintată a luat loc pe scaun și nu a verificat dacă pornirea din loc a unității de transport nu o va afecta pe aceasta, a pornit brusc din loc unitatea de transport cu izbitură, unde, pasagera pierzîndu-și echilibrul a căzut jos, fiindu-i cauzate potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 904/D din 19.04.2012, fractura colului femural pe stînga cu deplasarea fragmentelor Garden IV, care se califică ca vătămare corporală gravă.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Cojocari Fiodor să fie condamnat în baza art. 264 alin.(3) lit.a) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani. În motivarea apelului, procurorul a invocat că instanța de judecată urma să-i aplice lui Cojocari F. pedeapsa complementară, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, deoarece infracțiunea comisă de inculpat atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligație impusă fiecărui conducător de transport, care este mijloc de pericol sporit pentru viața și sănătatea nu numai a șoferului, dar și a altor participanți la trafic.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2014, a fost admis apelul procurorului, casată parțial, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin.(2) CPP, sentința contestată și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care:

- lui Cojocari Fiodor condamnat în baza art. 264 alin.(3) lit.a) Cod penal,

la 3 ani închisoare, pedeapsă care a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an, s-a dispus privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Acțiunea civilă a părții vătămate Alexei Liuba a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea civilă.

În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției instanța a menționat, că instanța de fond corect a apreciat circumstanțele de fapt și de drept, probele au fost apreciate în modul corespunzător, acțiunile inculpatului corect au fost încadrate în prevederile art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal.

Referitor la pedeapsa principală stabilită inculpatului, instanța a conchis că aceasta corect a fost individualizată de către instanța de fond, iar cît privește aplicarea art. 79 Cod penal și neaplicarea pedepsei complementare obligatorii, instanța a specificat că în latura data urmează a fi admis, deoarece, excepționale pot fi considerate acele circumstanțe ce țin de personalitatea vinovatului, de starea sănătății a familiei acestuia ori aflate în strînsă legătură cu circumstanțele cauzei, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia pînă la săvîrșirea infracțiunii, în timpul și după.

Totodată, ținînd cont de faptul că în urma infracțiunii victimei i-au fost cauzate vătămări grave a integrității corporale, prin care se atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligație impusă fiecărui conducător de transport, care este mijloc de pericol social sporit pentru viața și sănătatea nu numai a însuși șoferului, dar și a altor participanți la trafic, cît și faptul că la moment se comit frecvent infracțiuni similare, astfel scopul pedepsei penale va fi atins prin aplicarea pedepsei complementare obligatorii – privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 3 ani.

Referitor la latura civilă, instanța a menționat că de către partea vătămată a fost înaintată acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material în mărime de 10 000 lei, care nu a fost soluționată în instanța de fond, iar la judecarea apelului a solicitat să fie încasată suma de 22 800 lei, prezentînd calcule, însă fără a fi anexate careva probe, din care considerente instanța a admis în principiu acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea civilă.

6. Împotriva hotărîrilor nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul, avocații Canțer S. și Bulbuc B. în numele inculpatului Cojocari F. și partea vătămată Alexei Liuba, care au solicitat:

- procurorul, care, invocînd prevederile art. 427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei contestate în partea stabilirii pedepsei, cu excluderea aplicării art. 90 Cod penal, invocînd că instanța de apel la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de explicațiile date în Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 16 din 31.05.2004 *“Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale”*, de art. 61, 75 Cod penal, deoarece, inculpatul vina în comiterea infracțiunii nu a recunoscut-o, paguba materială cauzată părții vătămate nu a restituit-o, nici scuzele necesare nu le-a oferit acesteia întru confirmarea căinței sincere pentru infracțiunea săvîrșită;

- avocații Canțer S., Bulbuc B. în numele inculpatului, făcînd referire la temeiul de drept stipulat la art. 427 alin.(1) pct.6) și 10) CPP, au argumentat că, instanța de fond în cadrul examinării probelor prezentate de partea învinuirii și apărării, corect a ajuns la concluzia aplicării față de Cojocari F. a art. 79 și 90 Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării pe un termen de probă, fără privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport, ținînd cont de aspectele săvîrșirii infracțiunii, de toate circumstanțele atenuante, precum și criteriile de individualizare a pedepsei, prevăzute la art. 75 Cod penal, aplicînd corect pedeapsa ținînd cont de recunoașterea vinei, căința sinceră, lipsa antecedentelor penale.

Consideră, că instanța de apel incorect i-a aplicat lui Cojocari F. pedeapsa complementară, deoarece nu a luat în considerație și anume: persoana celui vinovat și condițiile de viață ale acestuia, care este angajat în cîmpul muncii, se caracterizează pozitiv, nu are antecedente penale, dorește și este gata să restituie prejudiciul material cauzat în urma infracțiunii, însă este în imposibilitate deoarece partea vătămată nu s-a apreciat cu suma prejudiciului, iar permisul de conducere este unica sursă de existență a familiei sale, el fiind unicul întreținător al familiei, care necesită mijloace financiare, soția care nu activează, fiind invalidă, iar privarea de permisul de conducere ar pune în dificultate materială familia inculpatului, deoarece acesta a activat în calitate de șofer aproximativ 25 de ani. Astfel, decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și aceasta este expus neclar, din care motiv au solicitat casarea deciziei contestate cu menținerea sentinței.

- partea vătămată Alexei Liuba, casarea hotărîrii contestate atît în latura penală, cît și civilă.

7. Împotriva recursului acuzatorul de stat și părții vătămate a fost depusă referință de către avocatul inculpatului Canțer S., care a considerat că cererea de recurs a procurorului și părții vătămate urmează a fi respinse ca inadmisibile, mai mult ca atît consideră că partea vătămată nici nu are dreptul de a declara recurs, deoarece potrivit materialelor cauzei aceasta nu a folosit calea apelului, astfel neavînd dreptul de a ataca hotărîrea instanței de apel, prin urmare este un recurs formal.

7.1. Referință a fost depusă și de partea vătămată Alexei L., care nu este de acord cu argumentele invocate în recursurile avocaților în numele inculpatului, considerîndu-le neîntemeiate și lipsite de temei.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal dispune inadmisibilitatea acestora, deoarece sunt vădit neîntemeiate, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

În conformitate cu art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit textului recursurilor, procurorul și avocații în numele inculpatului invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel pct. 6) și 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal constată că, motivele invocate de recurenți nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Astfel, avocații Canțer S. și Bulbuc B. nu indică nici un argument în

sustinerea acestor motive, nu invocă concret, asupra cărora motive nu s-a pronunțat instanța de apel.

În acest context, instanța de recurs menționează că, instanța de apel a respectat prevederile art. 414-418 Cod de procedură penală, în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, motivându-și soluția, care nu contrazice dispozitivul hotărârii sale, fiind expusă clar.

Totodată, Colegiul reține că recurenții nu sunt de acord cu pedeapsa stabilită inculpatului, și anume acuzatorul de stat că s-a aplicat suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă, iar avocații în numele inculpatului, că a fost exclus art. 79 Cod penal și s-a aplicat pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport.

În acest sens, instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Lui Cojocari Fiodor în baza art. 264 alin.(3) lit.a) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, executarea pedepsei închisorii fiind suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

Pedeapsa penală, potrivit art. 61 Cod penal, este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Or, ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizată în așa fel, încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

Colegiul menționează că, reieșind din criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute la art. 75 Cod penal, instanța de judecată îi stabilește persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni o

pedeapsă echitabilă în limitele fixate în articolul corespunzător din partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

Totodată, instanța de recurs conchide, că instanța de apel, corect a exclus prevederile art. 79 Cod penal și a aplicat în privința inculpatului pedeapsa complementară.

În contextul celor expuse, Colegiul reține că, și în Hotărârea explicativă al Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11 noiembrie 2013, *“Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”* în pct. 10 este specificat că, *“potrivit prevederilor art.78 alin.(2) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară care nu este obligatorie („cu sau fără”) prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită poate fi înlăturată, iar în cazul în care pedeapsa complementară este obligatorie aceasta poate fi înlăturată numai în condițiile art.79 alin.(1) Cod penal”*.

Astfel, sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, prevede pedeapsa complementară obligatorie – *privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 4 ani*.

Prin urmare, circumstanțele la care instanța de fond a făcut trimitere, și anume - persoana inculpatului, circumstanțele atenuante, că este pentru prima dată atras la răspundere penală, și-a recunoscut vina și s-a căit sincer în cele comise, lipsa circumstanțelor agravante, sunt împrejurări obișnuite, care caracterizează inculpatul, împrejurări de fapt care nici într-un mod nu micșorează esențial gravitatea infracțiunii comise și consecințele acestuia.

Cît privește argumentul acuzatorului de stat că în privința inculpatului urmează a fi exclus prevederile art. 90 Cod penal, Colegiul menționează că conform art.90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținînd cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca aceasta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă, în limitele de la 1 la 5 ani.

Excepție de la aceasta regulă, potrivit alin. (4) al art. 90 Cod penal fac doar infracțiunile deosebit de grave, excepțional de grave, cît și în cazul recidivei.

Infracțiunea de comiterea căreia Cojocari F. a fost recunoscut vinovat și condamnat (art.264 alin.(3) lit.a) Cod penal), prevede pedeapsa închisorii de la 3 la 7 ani, iar potrivit art. 16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor grave.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

La stabilirea pedepsei, instanța de judecată, urmează să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acestuia, de persoana celui vinovat, de toate circumstanțele cauzei.

Instanța de recurs reține, că pedeapsa numită lui Cojocari Fiodor, este în limitele sancțiunii prevăzute în art. 264 alin. (3) Cod penal, și nu au fost stabilite impedimente în aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Lipsa circumstanțelor agravante, comiterea din imprudență a unei infracțiuni pentru prima dată, precum și faptul că inculpatul și-a recunoscut vina și s-a căit sincer în cele comise, au permis instanței de apel a cărei hotărîre se contestă, să-i aplice lui Cojocari Fiodor o pedeapsă echitabilă, care corespunde prevederilor art. 7, 61, 75 și 90 Cod penal, hotărîre, pe care Colegiul penal lărgit o apreciază ca fiind corectă și legală.

Astfel, Colegiul penal consideră că argumentele invocate de recurenți nu au suport probatoriu și contravin probelor administrate.

Cu referire la recursul declarat de partea vătămată.

Din conținutul recursului declarat de partea vătămată Alexei Liuba, rezultă că aceasta nu este de acord cu decizia contestată atât în latura penală, cât și civilă.

Potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art.401 nu au folosit calea apelului ori au retras apelul, dacă legea prevede această cale de atac.

Potrivit acestei norme, rezultă că pentru ca o parte să poată ataca cu recurs ordinar o hotărîre judecătorească, aceasta urma să o conteste anterior prin căile ordinare de atac.

Din materialele cauzei rezultă, că sentința Judecătoriei Grigoriopol din 09 decembrie 2013, prin care Cojocari Fiodor a fost condamnat în baza art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal, nu a fost contestată de către partea vătămată Alexei Liuba cu apel în termenul prevăzut de lege, astfel aceasta a fost de acord cu

încadrarea faptei și pedeapsa stabilită lui Cojocari F.

Prin urmare, se constată că Alexei L. nu a utilizat calea ordinară de atac – apelul și nu are temei legal de a depune recursul ordinar.

În asemenea condiții, recursul ordinar declarat este inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, pe motiv că partea vătămată nu a utilizat calea ordinară de atac - apelul.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu, de avocații Canțer Serghei, Bulbuc Boris în numele inculpatului Cojocari Fiodor și de partea vătămată Alexei Liuba, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2014, în cauza penală în privința lui *Cojocari Fiodor Andrei*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 09 iulie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti